

УДК 35:001.8

DOI <https://doi.org/10.32782/pdau.pma.2024.1.3>

ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ

Лозинська Тамара Миколаївна,

доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету
ORCID ID: 0000-0003-2858-9374

У статті здійснено короткий огляд становлення теорії та методології публічного управління в сучасній Україні. Стаття має теоретичний характер і спирається на використання дедуктивного та аналітичних методів дослідження. Зважаючи на те, що наукові пошуки спочатку в галузі науки державного управління, а згодом – публічного управління та адміністрування здійснювалися паралельно зі становленням системи освіти за цією галуззю, значну увагу приділено трансформації відповідного освітнього середовища. Оскільки підготовку фахівців з державного управління розпочинали в Національній академії державного управління, створеній при Президентові України 1992 року, на підставі аналізу статистичних даних прослідковано трансформацію системи освіти за відповідною спеціальністю, зміну переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснювалася підготовка фахівців з державного управління за відповідними рівнями вищої освіти та виявлено динаміку кількості закладів вищої освіти, які здійснювали підготовку фахівців для інститутів публічної сфери. Наголошено, що усі трансформації системи підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» різною мірою стосуватися і науковців, які досліджували можливості поліпшення роботи інститутів державного управління та підвищення її результативності. Зміни в освіті і науковій діяльності, хоча і були не завжди послідовними, задавалися суспільними трендами, що одночасно вимагало й перегляду теоретичних положень. Багатоаспектність публічного управління і незначний період становлення її теорії та методології сприяли тому, що енциклопедичні чи словникові визначення термінів, притаманних цій галузі знань, доповнювалися суб'єктивними тлумаченнями, вихідною основою яких були індивідуальні відчуття, асоціації та розуміння, а отже, ми маємо справу з безліччю конотацій того самого поняття. Пропонуємо трактувати предмет дослідження публічного управління як сукупність суспільних відносин, процесів та явищ, що виникають внаслідок усвідомленого впливу суб'єктів держави на суспільство. Окреслено перспективи подальших досліджень теорії та методології публічного управління.

Ключові слова: публічне управління, об'єкт, предмет, система освіти, галузь знань, дослідження, методологія.

Lozynska Tamara. PUBLIC ADMINISTRATION RESEARCH IN UKRAINE: TRANSFORMATION OF THEORY AND METHODOLOGY

The article provides a brief overview of the formation of the theory and methodology of public administration in modern Ukraine. The article is theoretical in nature and asks for the use of deductive and analytical research methods. Taking into account the fact that scientific research, first in the field of public administration, and later in public management and administration, was carried out in parallel with the formation of the education system in this field, considerable attention was paid to the transformation of the relevant educational environment. Since the training of public administration specialists began at the National Academy of Public Administration, established under the President of Ukraine in 1992, based on the analysis of statistical data, the transformation of the education system in the relevant specialty was monitored, as well as a change in the list of directions and specialties for which public administration specialists were trained in corresponding levels of higher education and revealed the dynamics of the number of higher education institutions that trained specialists for public sector institutes. It was emphasized that all the transformations of the system of training students of higher education in the specialty «Public management and administration» affected scientists to varying degrees, who studied the possibilities of improving the work of public administration institutes and increasing its effectiveness. Changes in education and scientific activity, although they did not always seem consistent, were determined by social trends, which simultaneously required a revision of theoretical provisions. The multifaceted nature of public administration and the short period of formation of its theory and methodology contributed to the fact that encyclopedic or dictionary definitions of the

terms inherent in this field of knowledge were supplemented by subjective interpretations, the basis of which were individual feelings, associations and understanding, and therefore we are dealing with many connotations of the same concept. It is proposed to interpret the subject of public administration research as a set of social relations, processes and phenomena that arise as a result of the perceived influence of state subjects on society. Prospects for further research into the theory and methodology of public administration are outlined.

Key words: public administration, object, subject, education system, field of knowledge, research, methodology.

Вступ. Дослідження публічного управління в Україні як окремого напрямку науки (галузі знань), насамперед державного управління, має дуже коротку історію порівняно з практикою європейських країн і США. Власне, державне управління введено Державним стандартом України до Класифікації видів економічної діяльності лише 1997 року [1], тоді як у США В. Вільсон ще в XIX ст. писав про необхідність відокремлення політики від управління державними справами [2]. Збір статистичної інформації та складання статистичної звітності щодо такого виду діяльності, як державне управління розпочалося ще пізніше – з 2001 р. Тому теоретичні та методологічні розробки в галузі науки «Державне управління» здійснювали дослідники, які не були ознайомлені з відповідною освітньою спеціальністю і не отримали спеціальні знання під час університетського навчання за освітніми програмами, пов'язаними з державним управлінням. Однак перша плеяда дослідників державного управління, які мали різну базову освіту: економічну, юридичну, історичну, соціологічну, філософську, технічну тощо розуміли, що сучасна теорія державного управління має відношення до усіх галузей знань, які формують порядок денний чинної політики, а тому відразу предметна сфера науки «Державне управління» набуває яскраво вираженого міждисциплінарного характеру. Згодом державне управління трансформується в публічне управління та адміністрування, синтезуючи всі інституційні, організаційно-функціональні, правові, філософсько-засадничі аспекти теорії та методології науки, яка перебуває у стадії становлення, а отже, потребує більш глибокого вивчення.

Матеріали та методи. Зважаючи на те, що стаття має науково-теоретичний характер і спирається на дослідження зарубіжних і вітчизняних учених, тобто описує відомі концепції, зазначимо, що при здійсненні контекстуального аналізу основна увага була зосереджена на виявленні схожого і відмінного у визначенні об'єкта і предмета публічного управління. Зважаючи на це, значну увагу приділено роботі М. Вебера «Господарство і суспільство» [3], у якій автор викладає нові наративи щодо адміністративно-політичного управління, розглядаючи предметом такого управління реалізацію виконавчою владою в межах правової держави, побудованої за принципом розподілу влади, основних політичних рішень, ухвалених законодавчою владою.

Використання дедуктивного методу дозволило виокремити із теорії праксеології теорію організацій, а в межах останньої зосередити увагу на вивченні лише тих інститутів, які виконують функції регулювання суспільного життя, тобто публічно-адміністративних. Застосування елементарно-теоретичного аналізу сприяло виявленню причинно-наслідкових зв'язків у системі дослідження публічного управління, зокрема таких, як конструкт «децентралізація – місцеве самоврядування». Метод компаративного аналізу дав змогу відслідкувати зміни теоретичних концепцій публічного управління.

Дослідження виконували в такій послідовності: 1) вивчено становлення та трансформація системи освіти в галузі «Публічне управління та адміністрування»; 2) здійснено теоретичне конструювання предметної сфери дослідження; 3) обґрунтовано можливість практичного застосування отриманих результатів.

Результати. Організація та розроблення методології наукових досліджень публічного управління нерозривно пов'язане з виділенням окремої галузі знань та формуванням системи освіти за цією галуззю. Початковим етапом цього процесу було створення 1995 року Української академії державного управління при Президентові України як всеукраїнського освітнього, наукового і методологічного центру підготовки управлінських кадрів вищого рівня на базі Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті Міністрів України. Основні віхи становлення та трансформації підготовки фахівців з державного управління в системі Національної академії державного управління (НАДУ) при Президентові України наведено в табл. 1.

З певними видозмінами, спрямованими на удосконалення освітнього процесу, унормування підготовки фахівців вищої кваліфікації з державного управління, запровадження європейських принципів державної служби, створення системи перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців тощо, НАДУ при Президентові України функціонувала майже 30 років. Проте вже з 1995 р. підготовку магістрів в освітній галузі «Державне управління» здійснювали й інші заклади вищої освіти (за тодішньою термінологією – «вищі навчальні заклади»), перелік яких було затверджено Постановою Кабінету Міністрів [4]. У ґрунтовній

Таблиця 1

**Ретроспекція становлення та трансформації підготовки фахівців
державного управління в системі Національної академії державного управління
при Президентіві України**

Роки	Події	Нормативно-правові акти
1992	Створення Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті Міністрів України	Про створення Інституту державного управління і самоврядування: Указ Президента України від 04.03.1992 № 126 (утратив чинність)
1995	Утворення Української академії державного управління при Президентіві України	Про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців: Указ Президента України від 30.05.1995 (утратив чинність)
2001	Регіональні підрозділи Української академії державного управління при Президентіві України у отримали статус регіональних інститутів.	Питання Національної академії державного управління при Президентіві України: Указ Президента України від 21.09.2001 № 850/2001(утратив чинність)
2003	Надання Українській Академії державного управління при Президентіві України статусу національної	Про надання Українській Академії державного управління при Президентіві України статусу національної: Указ Президента України від 21.08.2003 № 869/2003 (утратив чинність)
2011	Затверджена концепція реформування Національної академії державного управління при Президентіві України	Питання реформування Національної академії державного управління при Президентіві України: Указ Президента України від 09.12.2011 № 1110/2011
2021	Реорганізація Національної академії державного управління при Президентіві України	Деякі питання реорганізації закладів освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 147-р.

Джерело: систематизовано автором

доповіді щодо стану системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад зазначається, що з 1996 р. підготовка магістрів державного управління розпочалася «...у 9 вищих навчальних закладах України: Дніпропетровському національному університеті імені О. Гончара, Донецькому національному технічному університеті, Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу, Київському національному економічному університеті імені В. Гетьмана, Одеській національній юридичній академії, Східноукраїнському національному університеті імені В. Даля, Тернопільському національному економічному університеті, Харківському національному економічному університеті, Донецькому державному університеті управління» [5, с. 22].

Протягом 1997–2016 рр. перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснювали підготовку фахівців для сфери державного управління, видозмінювався, доповнювався і розширювався (табл. 2).

З 2016 р. мережа закладів вищої освіти, що здійснювали освітню діяльність за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» суттєво розширилася (рис. 1).

Отже, підготовка фахівців для такої важливої сфери діяльності як публічне управління та адміністрування була розпорошена між великою кількістю закладів вищої освіти та освітньо-наукових програм,

що з одного боку, не сприяло підвищенню якості навчання за спеціальністю та проведенню наукових досліджень, а з другого, – обумовило залучення до освітнього процесу науково-педагогічних кадрів, які були добре обізнані з особливостями державної політики в різних галузях (освітній, медичній, військовій, аграрній, промисловій тощо). 2019 року з метою посилення уваги до організації та здійснення освітнього процесу за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» її було віднесено до спеціальностей, здобуття освіти за якими необхідне для доступу до професій, що мають додаткове регулювання, а для здобувачів вищої світи ступеня «магістр» передбачено проведення підсумкової атестації у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту [6]. Відповідно, були внесені й зміни до Порядку прийому на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування», у якому зазначалося, що «атестація за результатами навчання здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та єдиного державного кваліфікаційного іспиту» [7].

Нині обговорюється питання чергової зміни Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Передбачається змінити шифр спеціальності «Публічне управління та адміністрування» з 281 на D4; об'єднати в межах спеціальності D4 спеціаль-

Таблиця 2

Зміна переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснювалася підготовка фахівців з державного управління в Україні за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями*

Роки	Зміни в переліку напрямів і спеціальностей	Нормативно-правовий документ
1997	Відповідно до Класифікатора видів економічної діяльності до переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, введено розділ «Державне управління»	Про перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.1997 № 507 (втратила чинність)
2005	До розділу «Державне управління» введено напрям підготовки 1501 «Державне управління» зі спеціальностями: «державна служба» 8.150101 та «управління суспільним розвитком» 8.150102.	Про затвердження змін до Переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями: Наказ МОН України від 16.06.2005 № 363
2016	Перелік галузей знань і спеціальностей доповнено галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування», до якої включено спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»	Деякі питання реформування системи професійного навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2016 № 674

* – натепер термін «освітньо-кваліфікаційний ступінь» замінено терміном «ступінь вищої освіти».

Джерело: систематизовано автором

ності 281 та 229 («Громадське здоров'я»); віднести спеціальність D4 до галузі знань D – «Бізнес, управління та право» [8] з метою приведення Переліку галузей знань і спеціальностей до Міжнародної стандартної класифікації освіти ЮНЕСКО [9, с. 20-24].

Усі розглянуті трансформації системи підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» різною мірою стосуються і науковців, перед якими постає завдання пошуку способів поліпшення роботи адміністративного апарату держави та підвищення її результативності. Зміни в освіті і науковій діяльності, хоча і були не завжди послідовними, задавалися суспільними трендами, що одночасно вимагало й перегляду теоретичних положень. Насамперед це стосується

уточнення дефініції об'єкта теорії публічного управління та адміністрування, який донедавна в межах більш вузької теоретичної конструкції державного управління ідентифікувався як функціонування політико-адміністративної системи, спрямоване на збереження, впорядкування, стабілізацію та розвиток суспільства у визначеному напрямі [10]. Це цілком відповідало баченню ООН, яка визначала адміністративно-державну діяльність як процес досягнення національних цілей і задач через державні організації [11].

Однак достатньо швидко в середовищі українських науковців, які цікавилися проблемами підвищення ефективності державного управління, сформувалася єдність поглядів на те, що досягнення національних цілей можливе не лише через інститути державної влади, а й через інші суспільні інститути та їхню взаємодію, що вплинуло на розширення категоріального апарату науки про управління в державі та зміну уявлення щодо об'єкта дослідження. Процеси демократизації українського суспільства, лібералізація та децентралізація управління, зростання громадянської активності детермінували несприйняття Веберівської моделі ідеальної держави [12], у якій централізований орган влади ухвалює рішення, доводить його по каналах ієрархічної підпорядкованості до підлеглих і контролює виконання. Домінування релятивізму в теоретичному моделюванні і визначенні субстанціальних властивостей об'єкта та

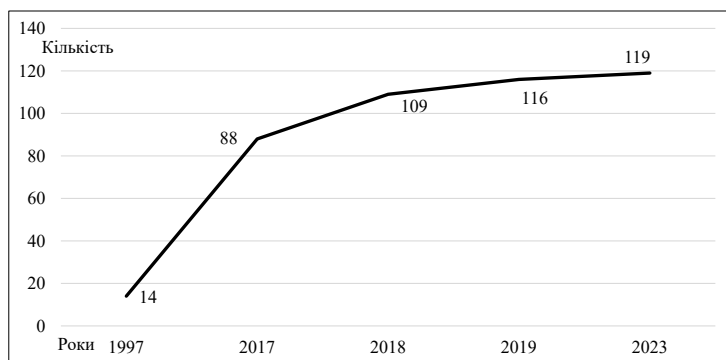

Рис. 1. Мережа закладів вищої освіти, що здійснювали освітню діяльність за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в Україні, 1997–2023 рр.

Джерело: побудовано на основі даних ЄДБО

предмета публічного управління в дослідженнях українських учених, як це не парадоксально, також ґрунтується на більш пізніх положеннях теорії бюрократії М. Вебера: «Бюрократія – це не єдино можливий тип легального панування. <... у добу виникнення сучасних держав колегіальні органи зробили дуже вагомий внесок у розвиток легальних форм панування...>, <... чиновництво, яке обирається, також відіграло значну роль у постанні сучасного адміністративного управління (а сьогодні також і демократії)>» [12, с. 158].

Тож не дивно, що в методології публічного управління енциклопедичні чи словникові визначення окремих понять доповнюються суб'єктивними тлумаченнями, вихідною основою яких є індивідуальні відчуття, асоціації та розуміння, тобто виникає безліч конотацій того самого поняття, на що зокрема вказують В. Куйбіда [10], І. Білько [13] або А. Помаза-Пономаренко [14]. Проте всі наявні конотації визначення об'єкта публічного управління (такі як «процес колективного прийняття та реалізації стратегічних рішень на основі узгодження і координування мети і дій усіх ключових учасників» у І. Білько або «система, яка підпорядковується владній волі суб'єкта управління і виконує його рішення, тобто система, якою управляють» у колектива авторів НУЦЗУ [15]) зводяться до загального уявлення, що об'єктом теорії публічного управління є адміністративно-управлінський вплив інститутів держави на суспільство з метою упорядкування та розвитку останнього [16]. У цьому контексті публічне управління до певної міри можна ототожнити із суспільним управлінням, об'єкт якого визначено в енциклопедичному словнику з державного управління [17] як «процеси, структури, закономірності, принципи, концепції, підходи, моделі, методи, технології, інші чинники суспільного управління, сутність і механізми самоорганізації в ньому», що не суперечить авторській позиції щодо визначення об'єкта теорії публічного управління, хоча і не збігається з нею повністю.

Як відмічають Дж. Рабін, В. Гідрет і Дж. Міллер: «Парадигматичні уявлення змінюються залежно від припущень, які роблять дослідники, створюючи різноманітність наукових методологій. Особливо важливим для початку інтелектуальних дискурсів є наявність бачення зміни людської поведінки та соціальної системи, що виникає в результаті» [18, с. 34] (пер. з англ. – Т. Лозинська). Тому предметом теорії публічного управління можна визначити всю сукупність суспільних відносин, процесів та явищ, що виникають внаслідок усвідомленого впливу суб'єктів держави на суспільство [16, с. 8]. Це загальне визначення включає і «...процес досягнення національних інтересів та цілей за рахунок організації діяльності суб'єктів публічної сфери, зокрема органів законодавчої, виконавчої і судової влади, а також органів місцевого самоврядування» [19, с. 6], і «...закономірності, форми та принципи функціонування управлінської діяльності органів влади, які, з одного боку, є загальносвітовими й універсальними, а з другого – національними, самобутніми для тієї чи тієї країни...» [17].

Отже, виходячи з теорії ергології (організації людської діяльності), теорія публічного управління узагальнює знання, які стосуються діяльності організацій, пов'язаних лише зі специфікою управління державними справами (рис. 2).

Якщо, уточнюючи зміст предмету теорії публічного управління, не брати до уваги всю сукупність суспільних відносин, а зосереджуватися лише на «закономірностях, формах та принципах функціонування управлінської діяльності органів влади» [17], ми залишаємо поза увагою соціальні аспекти публічно-управлінської діяльності. Такий підхід повертає нас до класичної школи управління, представники якої розглядають управління взагалі і публічне управління зокрема як процес комбінування певних факторів з метою досягнення максимальної ефективності [20], тобто ґрунтується на механістичних уявленнях про адміністративно-розпорядницькі відносини, які згодом піддавалися кри-

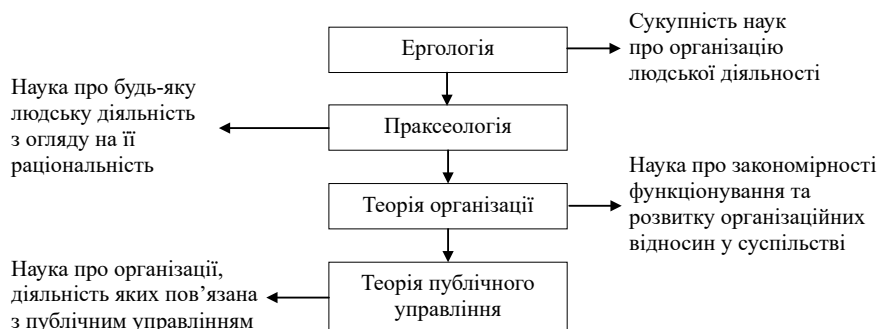

Рис. 2. Декомпозиція сукупності ергологічних наук

Джерело: побудовано автором

тиці з боку представників школи людських стосунків та їх послідовників. Однак наукові основи побудови структури організацій, принципи взаємодії в ієрархічних структурах (які нікуди не поділися), а також вимірювання результативності та ефективності діяльності організацій публічної сфери, розроблені представниками класичної школи, залишаються актуальними і сьогодні.

Сучасна модель публічного управління, що формується в Україні, є більш складною, оскільки її характеристики детерміновані процесами децентралізації влади і переміщенням, здебільшого, центрів прийняття рішень на рівень місцевого самоврядування; розвитком інформаційних технологій і цифровізацією процедур публічного управління; формуванням управлінських мереж і активізацією громадської участі у процесах управління та політизацією державного апарату. Політична нейтральність чиновників, які обіймають вищі посади в органах державної влади, як один із основоположних принципів теорії бюрократії М. Вебера з кінця 80-х років минулого століття замінюється зростанням їх політичної ролі в апараті управління. У практичній площині це призвело до надання політичного характеру певним посадам у вищих і центральних органах влади (з'явилося поняття «політична посада») та до прискорення перестановки кадрів у органах державної влади.

Розгортання Росією повномасштабної війни проти України суттєво вплинуло на функціонування усєї системи публічного управління та окремих її складників, а також призвело до необхідності перегляду та доповнення теоретико-методологічних положень щодо організаційно-функціональної основи публічної влади у кризових умовах, тривалих за часом. Війна, яка за висловлюванням К. фон Клаузевіца [21], є «...не тільки політичний акт, а й справжнє знаряддя політики, продовження політичних відносин, ведення їх іншими засобами», не могла не вплинути на практичні, теоретичні та методологічні основи публічного управління. Уведення режиму воєнного стану вимагає нової якості публічного управління, необхідного для підвищення обороноздатності країни. Але, як відмічає низка авторів (і є підстави підтримати їх висновки), спостерігаємо «...незавершеність адміністративно-територіальної реформи, що загрожує наростанням в Україні інституційних диспропорцій у взаємовідносинах між органами державної влади та органами місцевого самоврядування різних рівнів» [22]. На наш погляд, загрозу для зміцнення принципів правової держави, подальшої демократизації публічного управління становлять процеси централізації влади та посилення державного впливу на діяльність органів місцевого само-

врядування, які не можуть бути автоматично призупинені за фактом закінчення війни, а вимагатимуть значних зусиль щодо відновлення демократичних основ місцевого самоврядування. Та все ж війна не позбавила цілком українську систему публічного управління відкритості та гнучкості, що особливо характерно для місцевого самоврядування.

Перегляд сучасної методології публічного управління, імовірно, буде здійснюватися зі збереженням концептуальних основ ліберальної теорії нового менеджменту, теорії мережевого управління, зорієнтованого «...на розвиток договірних структурних взаємин між політичними інститутами держави і суспільства...» [10], та теорії належного урядування, яка передбачає участь громадян в управлінні, орієнтацію на консенсус, відповідальність і прозорість влади, ефективність і результативність та врахування інтересів усіх зацікавлених сторін. У цьому контексті основними рекомендаціями для інститутів публічного управління є такі:

- будь-які зміни структурно-функціональної основи інститутів публічного управління мають ґрунтуватися на результатах вивчення соціально-економічних і політичних процесів для пошуку оптимальних рішень;

- аналіз даних доцільно здійснювати не лише із залученням сучасних цифрових технологій обробки і систематизації інформації, а й зважаючи на стратифікації суспільства та поведінкові відмінності в різних спільнотах;

- прогнозування розвитку соціально-економічної системи необхідно виконувати на підставі використання методу форсайту, що дозволить отримати варіативність прогнозу залежно від трендів суспільної трансформації;

- в основу сучасних методів соціально-економічної та політичної діагностики мають бути покладені інформаційні технології, які стають ключовим елементом розробки управлінських рішень на місцевому, регіональному та національному рівнях.

Висновки. Становлення теорії та методології публічного управління в Україні відбувалося разом із розвитком її державності в новітній період на основі яскраво вираженого міждисциплінарного підходу. Започаткована в середині 90-х років освітня і наукова діяльність у галузі державного управління швидко трансформувалася в більш широку наукову галузь – публічне управління та адміністрування, – синтезуючи всі інституційні, організаційно-функціональні, правові, філософсько-засадничі аспекти теорії та методології науки, яка перебуває у стадії становлення.

Предметне поле теорії публічного управління все ще залишається недостатньо чітко визначеним,

тому, пропонуючи розглядати предмет публічного управління як сукупність суспільних відносин, процесів та явищ, що виникають внаслідок усвідомленого впливу суб'єктів держави на суспільство, у автора залишається усвідомлення недостатньої глибини проникнення в сутність цього багатогранного явища. Водночас запропоноване трактування предмета публічного управління відображає набагато складнішу сукупність взаємозв'язків, ніж просто ідентифікація його як адміністративно-управлінського впливу інститутів держави на суспільство.

Є підстави розглядати теорію публічного управління як частину теорії ергології (організації людської діяльності), яка узагальнює знання, що стосуються діяльності організацій, пов'язаних лише зі специфікою управління державними справами. Подальший розвиток методології публічного управління, ймовірно, зберігатиме ліберальні основи теорії нового менеджменту, теорії мережевого управління та теорії належного урядування. Дослідження публічного управління є найбільш перспективними саме у цьому напрямі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: Національний класифікатор України : Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (дата звернення 05.02.2024).
2. Wilson W. The Study of Administration. Political Science Quarterly 2. 1887, June. P. 197–222.
3. Вебер М. Государство і суспільство. Київ: Видавничий дім Всесвіт, 2012. 112 с.
4. Про заходи щодо підвищення кваліфікації державних службовців органів державної влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.1995 № 560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/560-95-%D0%BF> (дата звернення 03.03.2024) – втратила чинність.
5. Стан системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад: доповідь; К. Ващенко (кер. авт. колективу), В. Купрій, В. Чмига, Т. Токарчук, Л. Рикова, Ю. Вернигор та ін.; за заг. ред. К. Ващенко. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. 140 с.
6. Деякі питання атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 684. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 05.03.2024) – втратила чинність.
7. Про внесення змін до Порядку прийому на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.06.2022 № 679. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 05.03.2024).
8. Таблиця відповідності Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від Х.Х.2023 № Х (Перелік 2023), Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.2015 № 266 (Перелік 2015). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2023/08/08/HO-proyekt.post.KMU-perelik.haluz.znan.i.spetsial.TVO-Tablytsya.vidpovidnosti.08.08.2023.pdf> (дата звернення 05.03.2024).
9. International Standard Classification of Education. Fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions. URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en> (дата звернення 05.03.2024).
10. Енциклопедія державного управління: у 8 т.; наук.-ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін.; Національна академія державного управління при Президенті України. Т. 8 : Публічне врядування; наук.-ред. кол.: В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) та ін.; Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 630 с.
11. State administrative activities in the second decade of UN development. New York, 1971. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/215381?ln=en#record-files-collapse-header> (дата звернення 05.03.2024).
12. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика; пер. з нім. О. Погорілий. К: Основи, 1998. 534 с.
13. Бінько І. Публічне управління і публічне адміністрування: співвідношення понять. *Вісник АПСВТ*. 2020. № 3-4. С. 41–47.
14. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування : конспект лекцій; укладач А. Л. Помаза-Пономаренко. Х. : НУЦЗУ, 2020. 54 с.
15. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування : навч. посіб.; укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. Х. : НУЦЗУ, 2020. 175 с.
16. Лозинська Т. М., Іваніна О. В, Щетініна Т. О. Публічне управління : навч. посіб. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2023. 186 с.

17. Енциклопедичний словник з державного управління; уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.
18. Rabin J., Hildreth W. B., Miller G. J. Handbook of Public Administration. 1266 p. URL: [http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/PUBLIC%20POLICY%20\(Public%20Administration%20and%20public%20policy%20124\)%20Handbook%20of%20public%20administration.pdf](http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/PUBLIC%20POLICY%20(Public%20Administration%20and%20public%20policy%20124)%20Handbook%20of%20public%20administration.pdf) (дата звернення 06.03.2024).
19. Дегтяр А.О., Дегтяр О.А., Калашнікова Х.І., Гнатенко М.К. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.
20. Anderson D. R., Sweeney D. J., Williams T. A., Wisniewski M. An Introduction to Management Science: Quantitative Approaches to Decision. Hampshire, Canada: Cengage Learning, 2014. 708 p.
21. Клаузевіц фон К. Природа війни. Харків : ТОВ «Видавництво «Віват», 2018. 416 с.
22. Боршевський В. В., Василиця О. Б., Матвеев Є. Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. *Держава та регіони*. 2022 р. № 2 (76). С. 30-35.

REFERENCES:

1. Klasyfikatsiia vydiv ekonomichnoi diialnosti DK 009:2010: Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy: Nakaz Derzhspozhyvstandartu Ukrainy № 457 (2010) [Classification of types of economic activity DK 009:2010: National Classifier of Ukraine: Order of the State Consumer Standard of Ukraine dated 11.10.2010 No. 457]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (data zvernennia 05.02.2024). [in Ukrainian].
2. Wilson W. (1887). The Study of Administration [The Study of Administration]. Political Science Quarterly 2. P. 197-222. [in English].
3. Veber M. (2012). Hospodarstvo i suspilstvo [Economy and society]. Kyiv: Vydavnychy dim Vsesvit. 112 s. [in Ukrainian].
4. Pro zakhody shchodo pidvyshchennia kvalifikatsii derzhavnykh sluzhbovtziv orhaniv derzhavnoi vlady: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 560 (1995) [On measures to improve the qualifications of civil servants of state authorities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 560]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/560-95-%D0%BF> (data zvernennia 03.03.2024) – vtratyla chynnist. [in Ukrainian].
5. Stan systemy profesiinoho navchannia derzhavnykh sluzhbovtziv, holiv mistsevykh derzhavnykh administratsii, yikh pershykh zastupnykiv ta zastupnykiv, posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia, deputativ mistsevykh rad: dopovid; K. Vashchenko (ker. avt. kolektyvu), V. Kuprii, V. Chmyha, T. Tokarchuk, L. Rykova, Yu. Vernyhor ta in.; za zah. red. K. Vashchenka (2019) [The state of the system of professional training of civil servants, heads of local state administrations, their first deputies and deputies, officials of local self-government, deputies of local councils: report; K. Vashchenko (director of the author team), V. Kupriy, V. Chmyga, T. Tokarchuk, L. Rykova, Yu. Vernyhor and others; in general ed. K. Vashchenko]. K.: Tsentri adaptatsii derzhavnoi sluzhby do standartiv Yevropeiskoho Soiuzu. 140 s. [in Ukrainian].
6. Deiaki pytannia atestatsii osib, yaki zdoBUvaiut stupin mahistra, u formi yedynoho derzhavnoho kvalifikatsiinoho ispytu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 684 (2019) [Some issues of attestation of persons obtaining a master's degree in the form of a single state qualification exam: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 684]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2019-%D0%BF#Text> (data zvernennia 05.03.2024) – vtratyla chynnist. [in Ukrainian].
7. Pro vnesennia zmin do Poriadku pryiomu na navchannia za osvितno-profesiinoiu prohramoiu pidhotovky mahistriv za spetsialnistiu «Publichne upravlinnia ta administruvannia» haluzi znan «Publichne upravlinnia ta administruvannia»: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 679 (2022) [On making changes to the Procedure for admission to study under the educational and professional program of master's training in the specialty «Public administration and administration» in the field of knowledge «Public administration and administration»: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 679]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-2022-%D0%BF#Text> (data zvernennia 05.03.2024). [in Ukrainian].
8. Tablytsia vidpovidnosti Pereliku haluzei znan i spetsialnostei, za yakymy zdiisnuetsia pidhotovka zdoBUvachiv vyshchoi osvity, zatverdzenomu postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid Kh.Kh.2023 № Kh (Perelik 2023), Perehlik haluzei znan i spetsialnostei, za yakymy zdiisnuetsia pidhotovka zdoBUvachiv vyshchoi osvity, zatverdzenomu postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy № 266 (Perelik 2015) (2015) [Table of compliance with the List of fields of knowledge and specialties for which higher education candidates are trained, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of HH 2023 No. X (List 2023), List of fields of knowledge and specialties for which higher education candidates are trained, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 266 (List 2015)]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennia/2023/08/08/HO-projekt.post.KMU-perelik.haluz.znan.i.spetsial.TVO-Tablytsya.vidpovidnosti.08.08.2023.pdf> (data zvernennia 05.03.2024). [in Ukrainian].

9. International Standard Classification of Education. Fields of education and training (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions (2013) [International Standard Classification of Education. Fields of education and training (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions]. URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en> (data zvernennia 05.03.2024). [in English].
10. Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia: u 8 t.; nauk.-red. kol.: Yu. V. Kovbasiuk (holova) ta in.; Natsionalna akademiia derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. T. 8: Publichne vriaduvannia; nauk.-red. kol.: V. S. Zahorskyi (holova), S. O. Teleshun (spivholova) ta in.; Lvivskiy rehionalnyi instytut derzhavnoho upravlinnia Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy (2011) [Encyclopedia of public administration: in 8 volumes; scientific-ed. coll.: Yu. V. Kovbasiuk (head) and others; National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. T. 8: Public administration; scientific-ed. coll.: V. S. Zahorskyi (chairman), S. O. Teleshun (co-chairman), etc.; Lviv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine]. Lviv: LRIDU NADU. 630 s. [in Ukrainian].
11. State administrative activities in the second decade of UN development (1971) [State administrative activities in the second decade of UN development]. New York. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/215381?ln=en#record-files-collapse-header> (data zvernennia 05.03.2024). [in English].
12. Veber M. (1998). Sotsiologiia. Zahalnoistorychni analyzy. Polityka; per. z nim. O. Pohorilyi [Sociology. General historical analyses. Policy; trans. with him O. Burned]. K.: Osnovy. 534 s. [in Ukrainian].
13. Binko I. (2020). Publichne upravlinnia i publichne administruvannia: spivvidnoshennia poniat [Public management and public administration: relationship of concepts]. Visnyk APSVT. № 3-4. S. 41-47. [in Ukrainian].
14. Orhanizatsiino-pravovi zasady publichnoho upravlinnia ta administruvannia: konspekt lektsii; ukladach A. L. Pomaza-Ponomarenko (2020) [Organizational and legal principles of public management and administration: lecture notes; compiled by A. L. Pomaza-Ponomarenko]. Kh.: NUTsZU. 54 s. [in Ukrainian].
15. Orhanizatsiino-pravovi zasady publichnoho upravlinnia ta administruvannia: navch. posib.; ukladachi: O. V. Nadon, I. M. Khmyrov, T. O. Lutsenko (2020) [Organizational and legal principles of public management and administration: teaching. guide.; editors: O. V. Nadon, I. M. Khmyrov, T. O. Lutsenko]. Kh.: NUTsZU. 175 s. [in Ukrainian].
16. Lozynska T. M., Ivanina O. V., Shchetinina T. O. (2023). Publichne upravlinnia: navch. posib. [Public administration: education. manual]. Poltava: TOV «ASMI». 186 s. [in Ukrainian].
17. Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia; uklad.: Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko ta in.; za red. Yu. V. Kovbasiuka, V. P. Troshchynskoho, Yu. P. Surmina (2010) [Encyclopedic dictionary of public administration; editor: Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko, etc.; under the editorship Yu. V. Kovbasyuk, V. P. Troshchinsky, Yu. P. Surmin]. K.: NADU. 820 s. [in Ukrainian].
18. Rabin J., Hildreth W. B., Miller G. J. Handbook of Public Administration [Handbook of Public Administration]. 1266 r. URL: [http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/PUBLIC%20POLICY%20\(Public%20Administration%20and%20public%20policy%20124\)%20Handbook%20of%20public%20administration.pdf](http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/PUBLIC%20POLICY%20(Public%20Administration%20and%20public%20policy%20124)%20Handbook%20of%20public%20administration.pdf) (data zvernennia 06.03.2024). [in English].
19. Diehtiar A. O., Diehtiar O. A., Kalashnikova Kh. I., Hnatenko M. K. (2021). Publichne upravlinnia ta administruvannia: navchalnyi posibnyk [Public management and administration: a study guide]. Kharkiv: NAU «KhAI». 128 s. [in Ukrainian].
20. Anderson D. R., Sweeney D. J., Williams T. A., Wisniewski M. (2014). An Introduction to Management Science: Quantitative Approaches to Decision [An Introduction to Management Science: Quantitative Approaches to Decision]. Hampshire, Canada: Cengage Learning. 708 p. [in English].
21. Klauzevits fon K. (2018). Pryroda viiny [The nature of war]. Kharkiv: TOV «Vydavnytstvo «Vivat». 416 s. [in English].
22. Borshchevskiy V. V., Vasylutsia O. B., Matvieiev Ye. E. (2022). Publichne upravlinnia v umovakh voiennoho stanu: instytutsiini transformatsii, stratehichne planuvannia ta mekhanizmy rozvytku [Public administration under martial law: institutional transformations, strategic planning and development mechanisms]. Derzhava ta rehiony. № 2 (76). S. 30-35. [in Ukrainian].

УДК 351.85:304

DOI <https://doi.org/10.32782/pdau.pma.2024.1.4>

ВИКЛИКИ ВІДНОВЛЕННЯ ВЛАДИ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ

Галич Олександр Анатолійович,
кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету
ORCID ID: 0000-0001-6478-8309

Романов Дмитро Володимирович,
аспірант
Полтавського державного аграрного університету
ORCID ID: 0009-0006-7111-8227

Стаття висвітлює результати дослідження щодо виявлення основних викликів відновлення влади на територіях України, звільнених від військових дій. Дослідження спиралося на вивчення досвіду переведення мобілізаційного управління в мирне русло. У пригоді став досвід постконфліктного управління в Південній Кореї, Ірані, Хорватії та Іраку. Дослідження проводили з використанням переважно емпіричних методів: спостереження, виміру, аналізу документів. До сукупності документів, на підставі вивчення змісту яких досліджували процеси відновлення влади в постконфліктних суспільствах, були включені аналітичні звіти щодо ревіталізації зруйнованих війною територій. Результатом наукового аналізу стало виявлення основних проблем відновлення влади на тимчасово захоплених територіях у процесі їх соціально-економічної інтеграції, а саме: а) необхідність введення особливого режиму управління на деокупованих територіях, що не передбачено Законом України «Про правовий режим воєнного стану»; б) необхідність здійснювати управління на деокупованих територіях із залученням міжнародних організацій, а отже, і законодавче забезпечення відповідної діяльності; в) необхідність спрощення порядку легалізації актів реєстрації цивільного стану, складених на тимчасово окупованих територіях. Важливим завданням влади з точки зору забезпечення соціальної стабільності та справедливості є запобігання конфліктам на деокупованих територіях, оскільки тривалий період війни призводить до мілітаризації суспільства і фрагментації держави, а також виникнення ризику повернення до конфлікту. До основних викликів, що стоять перед державою в контексті відновлення влади на деокупованих територіях також варто віднести: відновлення місцевого самоврядування і проведення виборів; питання безпеки; відбудови інфраструктури; збереження життя населення і розвиток людського потенціалу; забезпечення підприємницької свободи використання можливостей міжнародних організацій для забезпечення миру на звільнених територіях. Ревіталізація звільнених територій вимагатиме застосування диференційованого підходу до політики територіального розміщення продуктивних сил і встановлення пріоритетності відновлення галузей економіки, що впливатиме також на інституціональну структуру влади.

Ключові слова: публічна влада, відновлення, деокупація, миротворчі сили, війна, місцеве самоврядування.

Halych Oleksandr, Romanov Dmytro. CHALLENGES OF RESTORATION OF POWER IN THE DE-OCCUPIED TERRITORIES OF UKRAINE

The article highlights the results of a study on the identification of the main challenges to the restoration of power in the territories of Ukraine freed from military operations. The study was based on the study of the experience of transferring mobilization management to a peaceful channel. The experience of post-conflict management in South Korea, Iran, Croatia and Iraq came in handy. The research was conducted using mainly empirical methods: observation, measurement, document analysis. Analytical reports on the revitalization of territories destroyed by the war were included in the set of documents, based on the study of the content of which the processes of restoration of power in post-conflict societies were studied. The result of the scientific analysis was the identification of the main problems of the restoration of power in the temporarily occupied territories in the process of their socio-economic integration, namely: a) the need to introduce a special management regime in the de-occupied territories, which is not provided for by the Law of Ukraine «On the Legal Regime of Martial Law»; b) the need to manage the de-occupied territories with the involvement of international organizations, and therefore the legislative provision of the

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ВІСНИК
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія «Публічне управління та адміністрування»

Випуск 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Виходить два рази на рік.

Засновник – Полтавський державний аграрний університет.

Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 09 травня 2024 року № 1554 (Ідентифікатор медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа R30-04992).

Рекомендовано Вченою радою Полтавського державного аграрного університету до друку та поширення через мережу Інтернет (протокол від 26 червня 2024 р. № 10).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Бондарчук Н. В., доктор наук з державного управління, професор, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

Гавкалова Н. Л., доктор економічних наук, професор, Варшавський Технологічний університет, Польща

Галич О. А. (заступник головного редактора), кандидат економічних наук, професор, Полтавський державний аграрний університет, Україна

Дорофєєв О. В., доктор економічних наук, професор, Полтавський державний аграрний університет, Україна

Євсюкова О. В., доктор наук з державного управління, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна

Зось-Кіор М. В. (технічний секретар), доктор економічних наук, професор, Полтавський державний аграрний університет, Україна

Колесник Т. В., кандидат економічних наук, доцент, Вінницький національний аграрний університет, Україна

Кризина Н. П., доктор наук державного управління, професор, Навчально-науковий медичний інститут Київського міжнародного університету, Україна

Лозинська Т. М. (головний редактор), доктор наук з державного управління, професор, Полтавський державний аграрний університет, Україна

Медвідь В. Ю., доктор економічних наук, професор, Полтавський державний аграрний університет, Україна

Мирна О. В., кандидат економічних наук, доцент, Полтавський державний аграрний університет, Україна

Парубчак І. О., доктор наук з державного управління, професор, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, Україна

Пронько Л. М., кандидат економічних наук, доцент, Вінницький національний аграрний університет, Україна

Сердюк О. І., кандидат економічних наук, доцент, Полтавський державний аграрний університет, Україна

Харченко Т. О., доктор наук з державного управління, доцент, Сумський національний аграрний університет, Україна

У статтях висловлено позицію авторів, яку не завжди підтримує редакційна колегія. За достовірність фактів, статистичних даних, точність викладеного матеріалу відповідають автори і рецензенти. Під час передруку матеріалів посилання на Вісник ПДАУ обов'язкове.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Офіційний сайт видання: <https://journals.pdau.poltava.ua/index.php/pma>

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

Стаття оформляється у **текстовому** редакторі Word for Windows (шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал – 1,5).

Поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см. Сторінки не нумеруються.

Абзацний відступ – 1,25 см

Текст оформлюється у такому порядку:

1. Індекс УДК.

2. Назва статті (всі великі літери).

3. Імена, по-батькові та прізвища авторів (повністю).

4. Вчений ступінь і звання, посада, місце роботи.

5. Номер ORCID (зазначається обов'язково), Scopus-Author ID, Researcher ID (зазначається при наявності індексованих публікацій у Scopus/Web of Science).

6. Анотація та ключові слова українською і англійською мовами з перекладом назви і прізвищ автора(ів) обсягом не менше **1800 друкованих знаків**.

7. Основний текст статті.

Наукова стаття повинна відповідати вимогам МОН України та передбачати таку послідовність структурних елементів текстової частини:

Вступ. (Introduction)

Матеріали та метод. (Materials and methods)

Результати. (Discussion)

Висновки. (Results) у закінченні наводяться висновки з даного дослідження і стисло подаються перспективи подальших розвідок у цьому напрямку.

8. Таблиці та ілюстрації нумеруються послідовно арабськими цифрами. Примітки до таблиці даються тільки в тексті. Ілюстрації підписуються знизу. Підписи до таблиць та ілюстрацій центруються.

9. Рисунки та фотографії (чорно-білі, з градаціями сірого кольору) «вмонтовуються» в основний текст статті і даються додатково у вигляді окремих файлів в одному з таких форматів: TIFF, PCX, JPG, BMP, CDR.

10. Перелік цитованої літератури укладається за порядком посилання у тексті. Слово «Література» виділяється жирним шрифтом. При оформленні списку літератури слід дотримуватися вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

11. Наприкінці статті розміщується транслітерована і перекладена англійською версія літератури (**References**), оформлена згідно з угодами APA (American Psychological Association).

До друку приймаються статі, рецензії, повідомлення про наукові події та заходи, які відповідають профілю видання. Кожна стаття обов'язково проходить анонімне рецензування. Приймаються проблемного, узагальнюючого, оглядового характеру, які раніше не були опубліковані. Автор статті відповідає за достовірність викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу йому особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них.

До друку приймаються статті докторів наук, кандидатів наук, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, а також осіб, які мають вищу освіту та займаються науковою діяльністю.

Рукописи, не оформлені належним чином, не приймаються до публікації. Редакція залишає за собою право проводити редакційну правку рукопису.

ЗМІСТ

Панасенко Євгеній Олександрович ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	3
Банкова Іванка, Лахижа Микола Іванович РОЛЬ ПРОФЕСІЙНИХ СПЛОК У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ В БОЛГАРІЇ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	8
Лозинська Тамара Миколаївна ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ.....	13
Галич Олександр Анатолійович, Романов Дмитро Володимирович ВИКЛИКИ ВІДНОВЛЕННЯ ВЛАДИ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ.....	22
Сердюк Ольга Іванівна ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНТЕНТ ДІЯЛЬНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДРОЗДІЛІВ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ.....	29
Шупта Ірина Миколаївна РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЛАЙФАКІНГУ В САМОМЕНЕДЖМЕНТІ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ.....	38
Lypii Yevheniia, Strilets Bohdan, Kalian Oleksandr SOME THEORETICAL ISSUES OF THE ESSENCE AND MEANING OF HUMAN RIGHTS.....	46
Купчення Лідія Іванівна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	52
Гладкий Сергій Олександрович, Шведенко Павло Юрійович, Дубович Олеся Валеріївна ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ОСНОВОПОЛОЖНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	60
Панасенко Наталія Леонідівна ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ.....	65
Сизоненко Наталія Миколаївна ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ ПОСАДОВИМИ І СЛУЖБОВИМИ ОСОБАМИ: ВИКЛИКИ І ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	71
Голубь Валерія Володимирівна, Рубан Дмитро Олександрович ПАРТИСИПАТИВНЕ ЛІДЕРСТВО VERSUS ПАРТИСИПАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ.....	79
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ.....	85